

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN-HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA-KNOWLEDGE DATABASE

AFRIKANISZTIKAI HÍREK, I. évfolyam, 1. szám, 1982. március (periodika)

Eredeti közlés/Original publication:

Afrikai Kutatási Program, ELTE TTK Földrajzi Tanszékcsoport, 7 stencilezett old.

Elektronikus újraközlés/Electronic republication:

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR – 000.000.228

Dátum/Date: 2013. január 25. / January 25.

Az elektronikus újraközlést előkészítette

/The electronic republication prepared by:

B. WALLNER, Erika és/and BIERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

(a szerzők) Afrikanisztikai Hírek, I. évfolyam, 1. szám, 1982. március,

AHU MATT, 2013, **pp. 1–8. old.**, No. 000.000.228, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Az Afrikai Kutatási és Kiadási Program Archívumában

Kulcsszavak/Key words

Tervezett konferencia: Folklor a mai Afrikában, Biernaczky János fordítása és kommentárjai: Leo Frobenius: Kulturgeschichte Afrikas, Füssi Nagy Géza könyve: Bevezetés az Afrikanisztikába, interjú Zempléni Andrással, szájhagyományozott történelem kutatása, vita a dogon mitológiáról, információs forrás: Études africaines en Europe, I–II, 1981, projected conference: Folklore in Africa Today, translation and commentaries of János Biernaczky: Leo Frobenius: Kulturgeschichte Afrikas, Géza Füssi Nagy: Introduction to African studies, oral history research, discussion on the Dogon mythology, informative source: Études africaines en Europe, I–II, 1981

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK- DOKUMEN-
TUM- és ADAT-TÁR/THE FIRST HUNGARIAN FREE ELECTRONIC
SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS, STUDIES,
COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára/ writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian, Spanish, Italian and other – languages

* az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött/the materials in the database are free but access or downloading are subject to registration

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikanisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig./The African-Hungarian Union is a non-profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

Research Project 'Folklore Today' – Africa
(Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar – Folklore Tanszék)
I. évfolyam, 1. szám: 1982. március

Értesítjük az ELTE BTK Folklore Tanszéke mellett működő afrikánisztikai kutatói közösség tagjait, hogy Voigt Vilmos tanszékvezető egyetemi docens, a csoport vezetője kérésére az ELTE tudományos rektor-helyettese hozzájárult a *Folklor a mai Afrikában* c. nemzetközi tudományos szeminárium őszi megrendezéséhez. A konferencia helye: Budapest. Pontos időpontja: november 1–4. (hétfő–csütörtök). A részletes program tervét rövidesen minden érdeklődőhöz eljuttatjuk. Ismételten kérjük, hogy mindazok a kutatótársaink, akik a kérdőívet még nem küldték vissza, legalább azoknak a hazai és külföldi kutatóknak, illetve intézményeknek a nevét és címét közöljék, akiknek véleményük szerint meghívót és programot érdemes küldeni.

* * *

Biernaczky János, kutató társulásunk tagja többéves munkával elkészítette Leo Frobenius: *Kulturgeschichte Afrikas – Prolegomena zu einer historischen Gestaltlehre* (Az afrikai kultúra története – Bevezetés egy művelődéstörténeti alaktanhoz) c. munkájának (Zürich, 1933) teljes magyar fordítását és a német tudós munkájának központi kérdéseire kommentárokat, a műben szereplő művelődéstörténeti adatokhoz különféle jegyzeteket, illetve mutatókat készített. Az összesen 1534 gépelt oldalt kitevő munkából egy példányt a tanszék is megszerzett az Afrika Archívum részére, hogy a kutatói csoport tagjai és a hallgatók számára helyben olvasásra rendelkezésre álljon. (A kommentárok néhány érdeklődésre számot tartó problémakörre lesz első összefoglalásunk egyik előadás-programjának témája.)

* * *

Elkészült F. Nagy Géza kutatótársunk (az ELTE BTK Általános nyelvészeti tanszék adjunktusának) egyetemi jegyzete „Bevezetés az afrikánisztikába” címmel. A tervek

szerint a Tankönyvkiadónál megjelenő munka kéziratát jelenleg lektori minőségben Sárkány Mihály kollégánk (az MTA Néprajzi Kutatócsoportjának munkatársa) gondozza. A mintegy 220 lapnyi kézirat néhány fejezetét önálló tanulmány formájában és mintegy „előzetesként” igyekszünk rövidesen megjelentetni tanulmányosorozatunkban. Annál is inkább, hiszen a mű kiadói átfutásának ideje legjobb esetben egy–másfél év, s így 1983 ősze előtt aligha vehetjük kézbe e hasznos munkát teljes formájában.

* * *

A Művelődési Minisztérium Nemzetközi Főosztályának III. területi osztálya hivatalos levélben közölte Voigt Vilmos tanszékvezető egyetemi docenssel, a kutatási csoport vezetőjével, hogy Őszi konferenciánk tervét részben 4 afrikai kutató hazai tartózkodása költségeinek fedezésével, részben egyéb anyagi–szervezési igény biztosításával támogatja.

* * *

Voigt Vilmos tanszékvezető egyetemi docens, kutatói társulásunk vezetője levélben fordult Faludi Rezsőhöz, a Magyar Rádió zenei főosztálya vezetőjéhez azzal a kéréssel, hogy ha lehetséges, Őszi konferenciánk idején az MR ismétlje meg Biernaczky Szilárd „Fekete Afrika zenéjéből” c. rádióelőadás sorozatát. A rádió főosztályvezetője az ismétléshez hozzájárult, sőt a sorozat újabb (5–15) műsorrall való bővítését is tervezik. Az újonnan készülő előadások műsoridejét megnövelik, hogy ezzel a szöveges és zenei részek egymásra játszását elkerüljék. A közeljövőben az 1977–1978-ban első alkalommal sugárzott 35 meglévő előadás bővebb adásidejű átdolgozását is el kívánják készíteni, mivel így mód nyílik a sorozat műsorcsere keretében külföldre történő kijárlására is.

* * *

Felhívjuk kutatótársaink figyelmét, hogy az *Új Tükör* idei 4. számában (jan. 24.) érdekes interjú jelent meg Nógrádi Gábor tollából, amelyet Zempléni András Párizsban élő afrikanistával készített. A cikk elemi erővel idézi elénk a terepmunka, még-hozzá a különösen igényes (sőt ezúttal regénybeillő formában megvalósult) terepmunka fontosságát. Az interjú természetesen csak egy apró adalék mindannyiunk számára. Viszont felhívja figyelmünket arra a kötelességünkre is, hogy fel kell térképeznünk azokat a nagyvilágban sokfelé élő hazánkfiait, akik valamilyen formában az afrikai kultúrákkal foglalkoznak. Mellékelünk egy listát, amelyet kérünk, mindenki legjobb tudása szerint egészítsen ki, és juttasson el hozzánk.

* * *

Tudományos információként kívánjuk kutatótársaink tudomására hozni azt a – feltehetően már többünk által érzékelt – tény, hogy a nemzetközi tudományosságban reneszánszát éli a „szájhagyományozó történelem”, az ún. oral history kutatása, amelyet többek között az azonos című folyóirat megjelenése, valamint különféle nemzeti (olasz, angol, francia, holland, amerikai stb.) oral history társaságok megalkulása (ill. ezek kiadványai és rendezvényei) jeleznek. Nem véletlen jelenség, hogy e diszciplína erősen kötődik az Afrika-kutatáshoz, hiszen talán ezen a kontinensen van a legnagyobb jelentősége az írásos adatok híján lévő sokszínű múlt feltérképezésének, a „történelem nélküli” Afrika címkéje végleges eltörlésének.

Hadd jegyezzünk meg annyit, hogy e kutatási terület nyitánya egy műhöz és egy 1961-ben Szenegálban, a dakari egyetemen megtartott konferenciához kapcsolódik. Az említett mű a kitűnő belga származású amerikai kutató, Jan Vansina: *De la tradition orale – Essai de méthode historique* (Tervuren, Musée Royal de l’Afrique Centrale, 1961; angol nyelvű kiadása: *Oral Tradition – A Study in Historical Methodology*, Chicago, Aldine, 1965) c. munkája. A jelzett konferencia anyaga megtalálható a J. Vansina – R. Mauny – L. V. Thomas szerk.: *The Historian in Tropical Africa* (London, Oxford University Press for the International African Institute, 1964) c. kötetben.

A nemzetközi szájhagyományozó történelem kutatás soron következő eseménye a IV. nemzetközi kollokvium Aix-en-Provence-ban 1982. szeptember 24–26. között, amelyen a tervek szerint a következő szekciók szerepelnek majd 1. szájhagyományozó történelem és oktatás; 2. szájhagyományozó történelem és az audiovizuális eszközök; 3. visszatérés a közösséghez; 4. a migrációk; 5. a nők; 6. a szájhagyományozó történelem és a harmadik világ; 7. az 1930–1950-es évek emléke; 8. az írott önéletrajztól az orális önéletrajzig; 9. a család; 10. a munka; II. az emlékezet működése; 12. a társadalmi mozgalmak.

(A jelentkezési lapból – a konferenciára – xeroxmásolatot bármely tagunk számára biztosítani tudunk.)

* * *

Az előző témához kapcsolódik az a hír, hogy Lugosi Győző és Biernaczky Szilárd megbeszélést kezdeményezett Magyar Györggyel, a *Fejlődés-tanulmányok* szerkesztőjével egy orális történelemmel foglalkozó tanulmány-gyűjtemény megjelentése céljából. A kötet a tervek szerint a szerkesztők (L. Gy. és B. Sz.) bevezetőjét követően felerészben Jan Vansina nevezetes elméleti munkáját tartalmazná, amelyet elemző, Vansina módszerét, ill. az újabb módszertani elképzeléseket konkrét anyaggal szembesítő tanulmányok követnék.

A mintegy 500 oldal terjedelmű kötet második 250 oldalának végleges tematikája nem alakult ki. Várjuk valamennyi kutatótársunk hasznos javaslatait.

* * *

A sci-fi irodalom rejtelseiben járatlan olvasó számára valósággal elképesztő cikk jelent meg az *Ifjúsági Magazin* ezévi januári számában az erősen zszurnalisztikus írásairól, tudományos–fantasztikus regényeiről, fordításairól ismert Nemere István tollából *A dogon mítológia rejtélyei* címmel.

A cikk valóság tartalma – a dogonok mítoszaiban rendkívüli elemek, szemmel nem látható égi jelenségek, csillagok-csillagképek jelennek meg, amelyek a földön kívüli lények ismeretanyagát tartalmazzák – fokozottan megerősíti azt a benyomást, hogy a nemzetközi afrikanisztika jelentősebb eredményeit, az afrikai népek sajátos „kulturális produktumait” hazánkban is jobban meg kell ismerni és ismertetni. A cikk szerzője kétségkívül egészen más formában lenne kénytelen „tálatni” a jelzett témát, ha a hazai olvasóközönség (s legyünk őszinték: a tágan vett néprajzi szakma) ismerné a dogon-kutatás elsősorban az iskolát alapító francia tudós, Marcel Griaule, másrészt tanítványai tevékenységéhez fűződő eredményeit.

Nagy haszonnal járna, ha legalább világszerte ismert és népszerű műve, a dogon hagyományos gondolkodást, vallást, filozófiát egy dogon tradicionalistával folytatott beszélgetés alapján ismertető műve, a *Dieu d'eau* (Vízisten, Paris, 1948) megjelenhetne magyarul.

Megjegyezzük, hogy Griaule főművében (*Masques Dogon*, Paris, 1936) közzétett dogon mítoszszövegek magyar fordítását Biernaczky János és Biernaczky Szilárd elkészítette. Azt a későbbiekben utóbbi kommentárjaival tanulmányosorozatunkban kívánjuk közreadni.

* * *

Megkezdjük azon tevékenységünket, amelynek célja, hogy a nagyobb hazai könyvtárak állományok gyarapításakor legyenek tekintettel az afrikanisztikai gyűjteményrel kapcsolatos igényekre is. Javaslati listát juttattunk el a Gorkij könyvtárnak, amelyben mindenekelőtt az *Oxford Library of African Literature*, valamint a *Classiques Africaines* (Paris, Armand Colin) sorozatoknak az MTA Keleti Gyűjteményében hiányzó köteteit (kb. 25 munka), az *African Literature Today* (London, Heinemann Educational Book) c. évkönyv már megjelent 12 kötetét, ezenkívül a *The Conch*, a *Rural Africana*, a *Nigeria Magazine* és az *Abbia* c. folyóiratok évfolyamait kértük beszerezni.

Kapcsolatba léptünk a Szabó Ervin Zenei könyvtárával, amelyhez listánkat rövidesen eljuttatjuk. Hasonlóképpen készül a Néprajzi Múzeum, az MTA könyvtára és a Szabó Ervin Központi könyvtára számára is javaslati listánk.

* * *

Kapcsolatkereső levelünkre válaszolva az ACCT (Agence de Coopération Culturelle et Technique, Paris), amely a frankofón országok kulturális ügynöksége, elküldte számunkra – több jelentős Afrika-kutató intézettel közösen kiadott – rend-

kívül hasznos kiadványát (*Études africaines en Europe*, I–II, 1981), amely egy konferencia nyomán számos bibliográfia, információs melléklet kíséretében adja közre az európai Afrika-kutatások panorámáját. A terjedelmes kiadvány második kötete a teljes Franciaország Afrika-kutatásról képet ad, amennyiben valamennyi kutatóhely alapadatait és kutatási témáit egybefogja.

Az első kötetben elsősorban a francia, az angol, a belga és a holland kutatásokról kapunk (diszciplínánként) kimerítő összefoglalókat. Sajnos az NSZK-beli kutatásokról csak nyelvészeti összefoglaló szerepel. De helyet kap Dánia, Spanyolország, Finnország, Olaszország, Norvégia, Portugália és Svédország. Ausztria valamint a szocialista országok (elsősorban a SZU, Csehszlovákia és Lengyelország lenne fontos) egyáltalán nem található meg a kötetben.

Az összefoglalók egyébként elsősorban a második világháború utáni korszakra koncentrálnak, de a bibliográfiákban helyenként század eleji adatok is szerepelnek. A kötetek olyannyira szükségesek szervező munkánkhoz, hogy azokat egyelőre nem tudjuk a kutatótársak rendelkezésére bocsátani, de záros határidővel igyekszünk újabb köteteket beszerezni belőle.

KEDVES KUTATÓTÁRSAK!

Az *Africanisztikai Hírek* mindenki számára nyitva áll. Minden afrikai vonatkozású új eseményről, kiadványról, személyes munkáról, tervről vagy eredményről figyelmet érdemlő külföldi újdonságról, konferenciákról szóló *információkat* szívesen várunk.

LEVÉLBEN VAGY TELEFONON

B. Sz. Egyetemi Lapok szerk.
Budapest, V. Egyetem tér 1–3. H-1055
Telefon (közvetlen vonal): 174–868.

Az *Africanisztikai Hírek* eddig megjelent számai:

I. évfolyam:

1. szám: 1982. március, 7 old.